

E. Nieznański

"Dowód aksjomatyzowalności
pewnych n-wartościowych
rachunków zdań", W. Sadowski,
"Studia Logica" T.15 (1964) :
[recenzja]

Studia Philosophiae Christianae 1/1, 282-283

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ziemiński Z.

Próba uporządkowania podstawowego słownictwa prawniczego, „*Studia Logica*” XV (1964) 261—269

Jest to przyczynek do rozwoju logiki deontycznej („prawniczej”). Autor — posługując się kilkoma wyrażeniami pierwotnymi — wprowadza 12 definicji podstawowych terminów języka prawniczego.

METARACHUNEK ZDAŃ

Pogorzelski W. A.

The deduction theorem for Łukasiewicz many-valued propositional calculi, „*Studia Logica*” XV (1964) 7—24

J. Herbrand w pracy: „*Recherches sur la théorie de la démonstration*” (1930 r) i A. Tarski w pracy: „*Über einige fundamentale Begriffe der Metamathematik*” (1930 r) udowodnili (niezależnie od siebie) tzw. twierdzenie o dedukcji. Twierdzenie to orzeka, że jeżeli A jest koniunkcją wszystkich aksjomatów teorii S, a T twierdzeniem tej teorii, to implikacja $A \rightarrow T$ jest tautologią logiczną. Twierdzenie Herbranda-Tarskiego Pogorzelski przytacza w sformułowaniu symbolicznym na str 8 pod oznaczeniem: Ded¹. Zasadnicze rozważania nad twierdzeniem o dedukcji prowadzi — najpierw — w kierunku uogólnienia Ded¹ na wielowartościowy rachunek zdań Łukasiewicza (sformułowanie uogólnione znajdujemy na str 9 pod Ded k). Następnie przeprowadza indukcyjny dowód uogólnionego twierdzenia o dedukcji.

Pogorzelski W. A.

The deduction theorem. Przegląd twierdzeń o dedukcji dla rachunku zdań. Schemat twierdzeń dla rachunku zdań. „*Studia Logica*” XV (1964) 163—187

Oba te artykuły składają się na jedną pracę stawiającą sobie za cel sformułowanie definicji schematu twierdzenia o dedukcji dla rachunku zdań. Artykuł pierwszy daje przegląd ważniejszych spośród ustalonych dotąd twierdzeń o dedukcji dla różnych rachunków zdań. Twierdzenia te ujmowały związek między wyprowadzalnością (dowodliwość) realizowaną przez określony rachunek zdaniowy a pojęciem wynikania implikacyjnego. Artykuł drugi rozwiązuje kwestię warunków, jakie powinno spełnić pojęcie wyprowadzalności określone dowolnym rachunkiem zdaniowym, by zachodziło pewnego typu twierdzenie o dedukcji, tj. przedstawia tu autor ogólny schemat dla formuł zwanych twierdzeniami o dedukcji dla rachunku zdań.

Sadowski W.

Dowód aksjomatyzowalności pewnych n — wartościowych rachunków zdań, „*Studia Logica*” XV (1964) 25—36

Autor buduje system n-wartościowego rachunku zdań o k wartościach wyróżnionych. Jest to system różny od podobnych — Słupeckiego i Rossera-Turquette’a. Terminami

pierwotnymi systemu Sadowskiego są: implikacja wielowartościowa Łukasiewicza oraz dwa jednoargumentowe funktory T^1 i T_{n-1} określone przez odpowiednie matryce. System o k wyróżnionych wartościach posiada 13 aksjomatów. Obowiązują w nim dwie reguły dedukcji: podstawiania (analogiczna do reguły podstawiania w dwuwartościowym rachunku zdań) i odrywania, którą — pomijając symbolikę pracy Sadowskiego — można sformułować w sposób następujący: jeżeli dane wyrażenie implikacyjne jest tezą systemu n -wartościowego rachunku zdań o jednej wartości wyróżnionej oraz poprzednik tego wyrażenia jest tezą systemu n -wartościowego rachunku zdań o k wartościach wyróżnionych, to następnik tego wyrażenia jest tezą systemu n -wartościowego rachunku zdań o k wartościach wyróżnionych. Po prezentacji terminów, aksjomatów i reguł systemu Sadowski przeprowadza dowody zupełności dwu systemów n -wartościowych rachunków zdań: o jednej wartości wyróżnionej; o $n-1$ wartościach wyróżnionych. W zakończeniu pracy autor podaje krótki dowód deficyjnej pełności własnego systemu.

E. Niezmański

FORMALIZACJA SOCJOLOGII

Pawłowski T.

Dobór wskaźników w naukach społecznych, „Studia Logica” XV (1964) 79—102

Praca zapoznaje z pojęciem wskaźnika w naukach społecznych oraz ze sprawą doboru wskaźników przez wzgląd na ich walory językowe, techniczne i teoretyczne. Autor proponuje określenie: „własność A jest wskaźnikiem własności B, jeżeli własności te łączy jakiś stały związek o charakterze bezwyjątkowej lub statystycznej regularności”. Odnośnie językowego waloru terminów oznaczających wskaźniki autor opisuje dwie tendencje skłócone a konkurujące ze sobą w praktyce naukowej socjologów: dbać o powszechną zrozumiałość nie przywiązywać większej wagi do zgodności terminologii naukowej z mową potoczną. Dobry wskaźnik winien służyć wykryciu rzeczywistości reprezentowanej przez badaną osobę postawy, czyli powinien mieć walory techniczne. Autor omawia niektóre sposoby ograniczenia wpływu czynników pomniejszających walor techniczny. Wskaźnik nadto powinien odznaczać się walorami teoretycznymi, t. j. wymaga się, by związany był z jakimś systemem socjologicznym. Dla zilustrowania zagadnienia związku wskaźnika z teorią autor przedstawia sposób powiązania wskaźnika nieracjonalnego zachowania (wybierania) z pewną teorią podejmowania decyzji.

Wojtasiewicz O.

A simple model of the functioning of public opinion, „Studia Logica” XV (1964) 255—260

Jest to próba zinterpretowania wprowadzonego na wstępie wzoru jako pewnego modelu kształtowania się opinii publicznej.